

Tutkimus kristillisyydestä 2018

Sakari Nurmela, Kantar TNS Oy

1 JOHDANTO

Tässä raportissa esitetään yhteenveto tutkimuksesta, jossa selvitettiin suomalaisten kristillisiä käsityksiä ja uskonnolliseen vakaumukseen eniten vaikuttaneiden tahojen merkitystä.

Kantar TNS Oy on toteuttanut tutkimuksen Gallup Kanavalla. Kyseessä on Kantar TNS:n viikko-vastaajapaneeli, jossa tiedonsiirrossa hyödynnetään internetiä.

Tutkimukseen osallistunut joukko edustaa maamme 15-74 vuotta täyttäneitä väestöä pl. Ahvenanmaan maakunnassa asuvat.

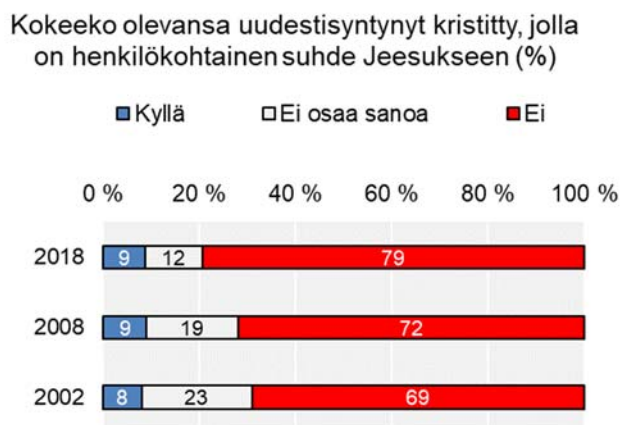
Aineisto koostuu 1043 vastauksesta. Tutkimuksen virhemarginaali on noin 3,1 prosenttiyksikköä suuntaansa.

Tutkimus on toteutettu toukokuussa 2018. Se on jatkoa hankkeelle, joka aloitettiin vuonna 2002. Toinen tutkimuskierros toteutettiin keväällä 2008. Tuoreita tuloksia verrataan mahdollisuuden salliessa aiempiin.

2 KUINKA MONI KOKEE OLEVANSA UUDESTISYNTYNYT?

Aluksi tutkimukseen osallistuneiden henkilökohtaista suhdetta kristillisyyteen selvitettiin seuraavasti: *"Koetko olevasi uudestisyntynyt kristitty, jolla on henkilökohtainen suhde Jeesukseen?"*

Melkein joka kymmenes suomalainen kokee olevansa uudestisyntynyt. Tarkkaan ottaen yhdeksällä prosentilla on tämä näkemys itsestään.

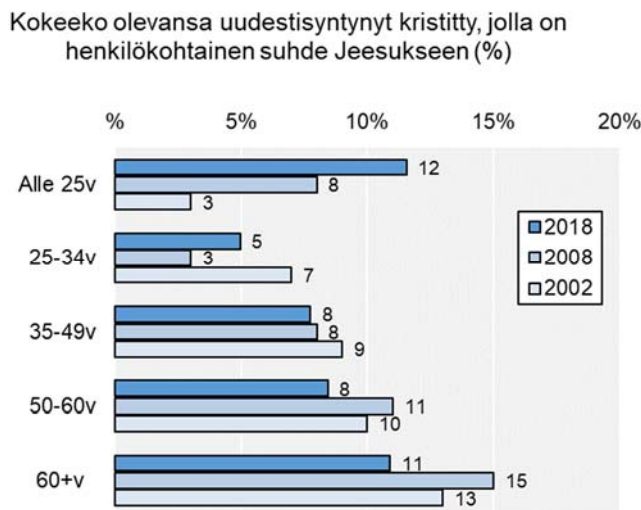

Tällä tavalla ajattelevien joukko on pysynyt entisen suuruisena 2000-luvun alusta lähtien. Vuonna 2002 kahdeksan prosenttia koki olevansa uudestisyntynyt kristitty, jolla on henkilökohtainen suhde Jeesukseen.

Kymmenen vuotta sitten toteutetussa tutkimuksessa heidän osuutensa oli täsmälleen sama kuin nyt.

Ikä on yhteydessä arvioon. Niiden osuus, jotka kokevat olevansa uudestisyntyneitä kristittyjä, nousee iän karttuessa 25 ikävuodesta lähtien.

25-34-vuotiaista viisi prosenttia tunnustautuu uudestisyntyneeksi, kun 60-vuotta täyttäneistä 11 prosenttia ajattelee näin.

Vertailu vuoteen 2002 paljastaa muutoksia. Uudestisyntyneeksi itsensä kokevien osuus on joko pysynyt ennallaan tai hieman vähentynyt kaikissa ikäkohorteissa.

Keski-ikäisten osalta tämä selittyy sillä, että esim. "eilispäivän" nelikymppiset ovat "tämän päivän" viisikymppisiä. Saman havaitsee 60-vuotiaiden ja vanhempien vastauksista. Ne muistuttavat tällä hetkellä huomattavan paljon 50-vuotiaiden 10 vuotta sitten kertomia mielipiteitä.

Joukon nuorimmat eli alle 35- ja etenkin alle 25-vuotiaat muodostavat poikkeuksen tähän sääntöön. heidän parissaan tulokset kertovat kasvusta. Uudestisyntyneitä kristittyjä löytää heidän paristaan nyt ainakin suhteellisesti ottaen huomattavasti enemmän kuin aiemmin.

Uudestisyntyneitä kristittyjä, joilla on henkilökohtainen suhde Jeesukseen löytää mistä tahansa väestöryhmästä sekä eri puolilta maata.

Silti voi todeta, että maaseutumaisissa kunnissa asuvista 15 prosenttia pitää itseään tähän ryhmään kuuluvana, pääkaupunkiseudun asukkaista ainoastaan kuusi prosenttia.

Eläkeläisistä ja koululaisista heitä löytää suhteellisesti ottaen enemmän kuin muista ammattiryhmistä. Tämä johtuu siitä, nämä ryhmät koostuvat nuorimmista ja vanhimmista eli niistä väestöryhmistä, joissa uudestisyntyneitä kristittyjä on keskimääräistä enemmän.

3 USKONNOLLISEN VAKAUMUKSEN SYNTYYN ENITEN VAIKUTTANUT TAHO

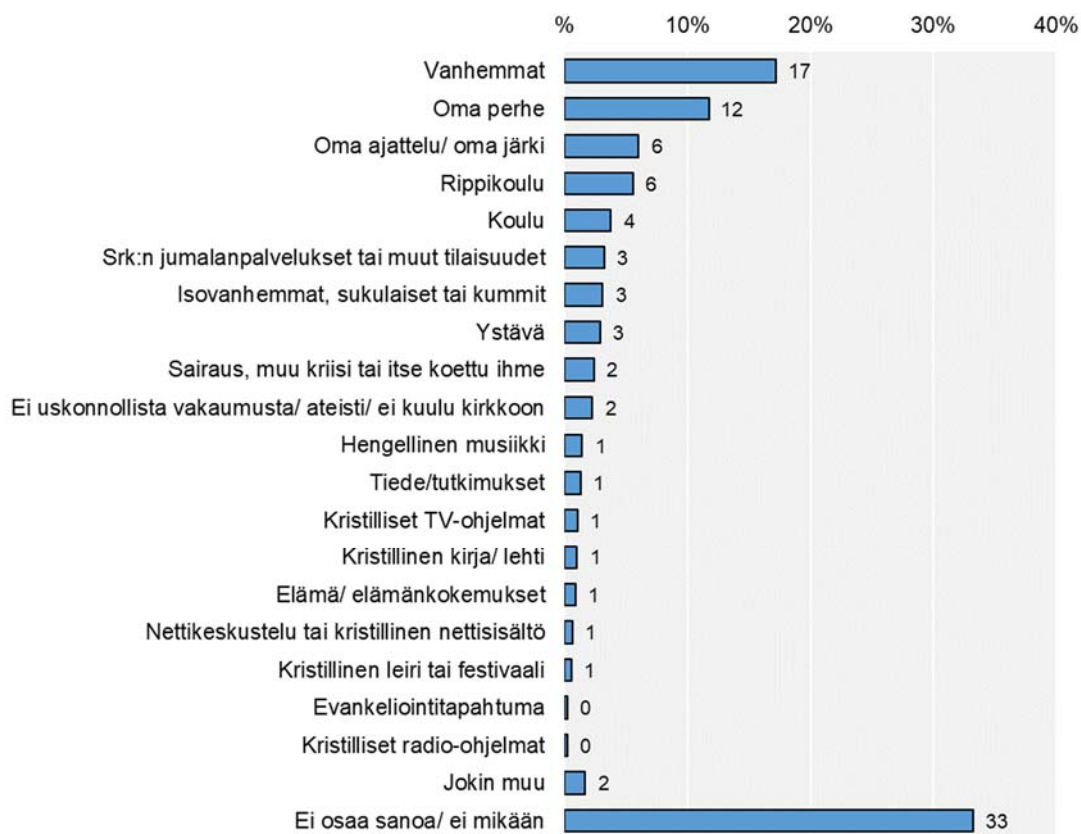
Asiaa tutkittiin seuraavasti: *"Mikä seuraavista on eniten vaikuttanut nykyiseen vakaumukseesi uskonnollisista asioista?"*

Kysymyksen sisältämässä listassa mainittiin 19 mahdollista tahoja. Lisäksi oli mahdollisuus valita jokin muu (2 % käytti tämän tilaisuuden).

Kaksi kolmesta (67 %) tutkimukseen osallistuneesta pystyi määrittelemään merkittävimmän uskonnolliseen vakaumukseensa vaikuttaneen tahon. Omat vanhemmat ja oma perhe ovat niistä kaksi merkittävintä. 17 ja perheen 12 prosenttia.

Kuusi prosenttia on omien sanojensa mukaan järkeilyt vakaumuksensa itse tai kertoo sen perustuvan omaan ajatteluun. Yhtä moni totesi, että rippikoululla on ollut kaikkein tärkein osa henkilökohtaisen uskonnollisen vakaumuksen syntyprosessissa.

Mikä vaikuttanut eniten nykyiseen vakaumukseen uskonnollisista asioista (%)

Naisten ja miesten käsitykset (graafinen esitys liitteenä) muistuttavat pääosin toisiaan. Naisista hieman useampi kuin miehistä kertoo omien vanhempiensa, perheensä, isovanhempiensa ja muiden läheisten ihmistensä olleen ratkaisevassa asemassa.

Miehistä useampi kuin naisista taas kertoo oman järkeilyn tuottaneen näkemyksen uskonnosta ja uskonnollisen vakaumuksen. Miehistä hieman suurempi osa lisäksi totesi, ettei osaa sanoa, minkä tahon vaikutus on ollut suurin tai ettei sellaista ole ollut.

Osa kysymyksessä luetelluista ihmisryhmistä ja tapahtumista sisältyivät myös kymmenen vuotta sitten tehtyyn tutkimukseen. Vaikuttaa siltä, että omien vanhempien merkitys on vähentynyt huomattavasti, kun muiden silloin tutkimuksessa mukana olleiden tahojen rooli on entinen.

Muut läheiset ihmiset kuin vanhemmat ovat edelleen yhtä merkittäviä kuin kymmenen vuotta sitten. Myös koulun ja eräiden kristillisten tapahtumien (kuten jumalanpalvelukset, kristilliset julkaisut, leirit ja festivaalit) merkitys on tällä hetkellä sama kuin 2008.

4 SUOMALAISILLE LÄHEISIN USKONNOLLINEN YHTEISÖ

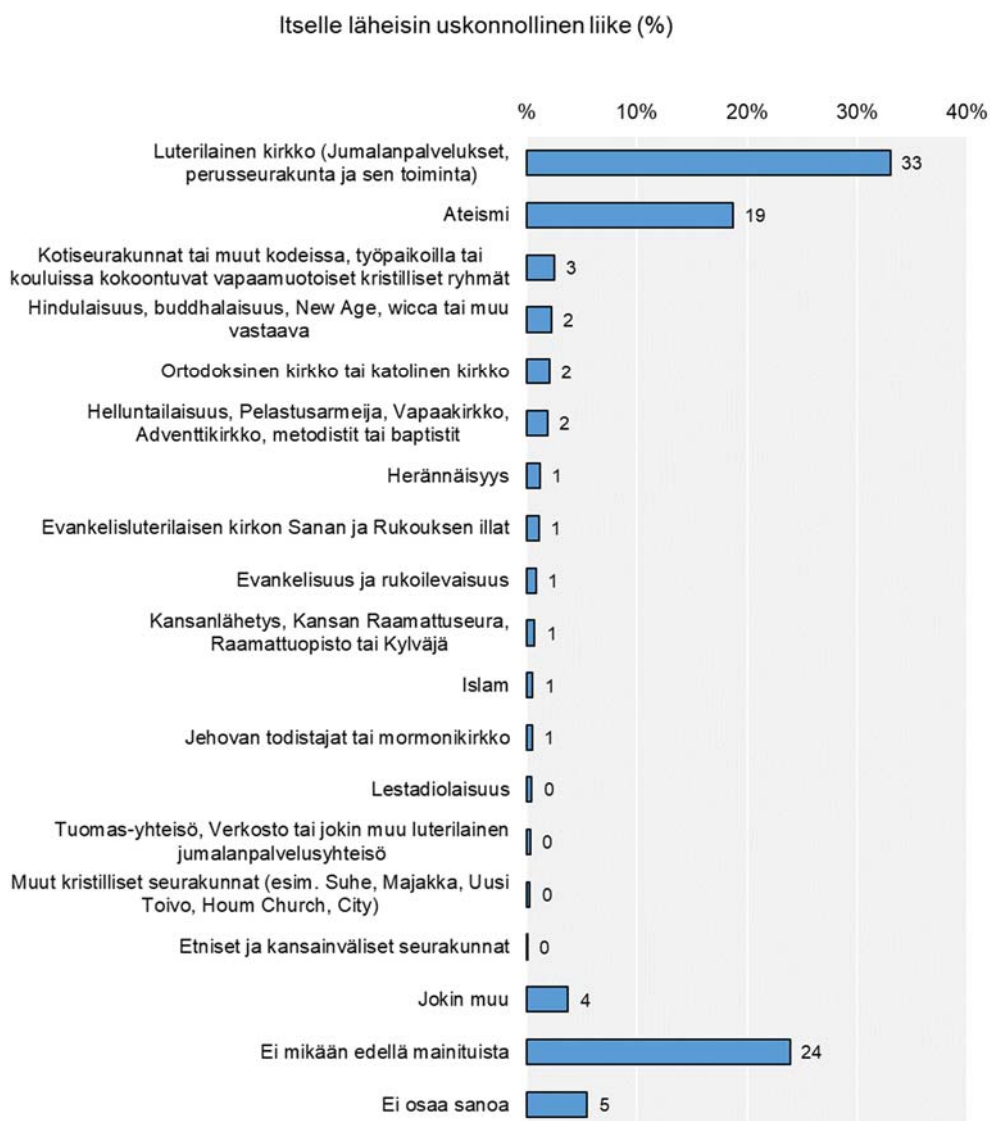
Asiaa kysyttiin seuraavasti: ”Minkä seuraavista uskonnollisista liikkeistä koet itsellesi läheisimmäksi?” Valintaa auttamaan oli tehty valmis, kuusitoista kohtainen lista.

Joka neljäs (24 %) ei pitänyt siinä mainituista mitään itselleen läheisimpänä. Lisäksi viisi prosenttia ei osannut sanoa, mikä liike voisi olla sellainen.

Kääntäen voi ajatella, että useampi kuin kaksi kolmesta suomalaisesta tuntee jokin uskonnollisen liikkeen itselleen läheisimmäksi. Tarkkaan ottaen 71 prosenttia lukeutuu tähän joukkoon.

Suurimmalle osalle luterilainen kirkko muodostaa kaikkein läheisimmän uskonnollisen yhteisön. Sen valitsi joka kolmas (33 %). Ateismi on sitä joka viidennelle (19 %).

Muut vaihtoehdot tulivat kyseeseen selvästi harvemmalle. Kolme prosenttia mainitsi kotiseurakunnat ja vastaavat vapaamuotoiset kristilliset ryhmät.

Ortodoksinen tai katolinen kirkko on läheisin uskonnollinen yhteisö kahdelle prosentille. Yhtä moni ajattelee samoin helluntailaisuudesta, Pelastusarmeijasta, Vapaa- tai Adventtikirkosta, metodisteista tai baptisteista. Hindulaisuus, buddhalaisuus, New Age, wicca tai muu vastaavat tulivat mieleen yhtä monelle.

Muut suuntaukset mainittiin harvemmin. Ne olivat joko prosentin tai vielä pienemmän joukon valintoja.

Kysymyksen sisältö oli nyt hieman erilainen kuin 2008 toteutetussa tutkimuksessa. Silti varovaisia rinnastuksia voi tehdä eräistä ryhmistä.

Voi hyvin sanoa, että luterilaisen kirkon asema on muuttunut kuluneen kymmenen vuoden aikana. Se on läheisin uskonnollinen liike aikaisempaa nyt selvästi harvemmalle kuin silloin. Vastaavasti ateismin rooli on jokin verran vahvistunut.

Itsensä uudesti syntyneiksi kristityiksi tuntevien keskuudessa on keskimääräistä enemmän niitä, jotka tuntevat luterilaiset herätysliikkeet läheisimmäksi. Heistä 16 prosenttia valitsi vaihtoehdon helluntailaisuus, Pelastusarmeija, Vapaakirkko, Adventtikirkko, metodistit tai baptistit.

Kaikista tutkimukseen osallistuneista tätä mieltä oli kaksi prosenttia. Näin voi todeta, että uudesti syntyneistä kristityistä kahdeksan kertaa useampi kuin koko väestöstä keskimäärin teki kyseisen valinnan.

Luterilainen kirkko on läheisin myös monelle uudesti syntyneelle kristitylle. Heistä 35 prosenttia kertoi asian olevan omalla kohdallaan näin.

Nuoret alle 25-vuotiaat poikkeavat muusta väestöstä siten, että he tuntevat keskimäärää useammin ateismin läheisimmäksi liikkeeksi. Heistä jopa puolet kokee asian tällä tavoin.

5 USKONNOLLISET KOKEMUKSET VIIMEKSI KULUNEEN VUODEN AIKANA

Omassa kysymyksessään selvitettiin seuraavasti: *”Mitä kaikkia seuraavista asioista olet itse kokenut viimeisen vuoden aikana?”*

Joitakin niistä on ollut osapuulle joka toisella. Yksittäisistä asioista mainittiin useimmin kristilliseen tilaisuuteen osallistuminen. Sellaisessa on ollut hieman useampi kuin joka neljäs (27 %). Joka viides (20 %) on kuunnellut hengellistä musiikkia, 15 prosenttia katsonut televisiosta kristillistä ohjelmaa.

Noin joka kymmenes kertoi kuunnelleensa radiosta kristillistä ohjelmaa tai lahjoittaneensa osan tuloistaan kristilliseen tarkoitukseen.

Seitsemän prosenttia oli seurannut kristillistä keskustelua sosiaalisessa mediassa. Yhtä moni kertoi käyneensä kristillisellä internetsivustolla. Seitsemän prosenttia totesi myös käyneensä aiheita koskevaa dialogia kasvokkain jonkin toisen kristityn kanssa.

Oli joukossa niitäkin, jotka olivat kokeneet Jumalan vetäneen puoleensa, ollut kiinnostunut uskon tulemistä, pyrkinyt löytämään yhteyden kristittyihin tai kertonut Jeesuksesta jollekulle, joka ei ilmaissut olevansa uudestisyntynyt kristitty.

Kaikkiaan 18 prosenttia sanoi rukoilleensa Jeesusta. Joka neljäs (24 %) 60 vuotta täyttänyt oli tehnyt niin. Alle 25-vuotiaista joka kymmenes (11 %) kertoi rukoilleensa, naisista (21 %) jonkin verran useampi kuin miehistä (14 %).

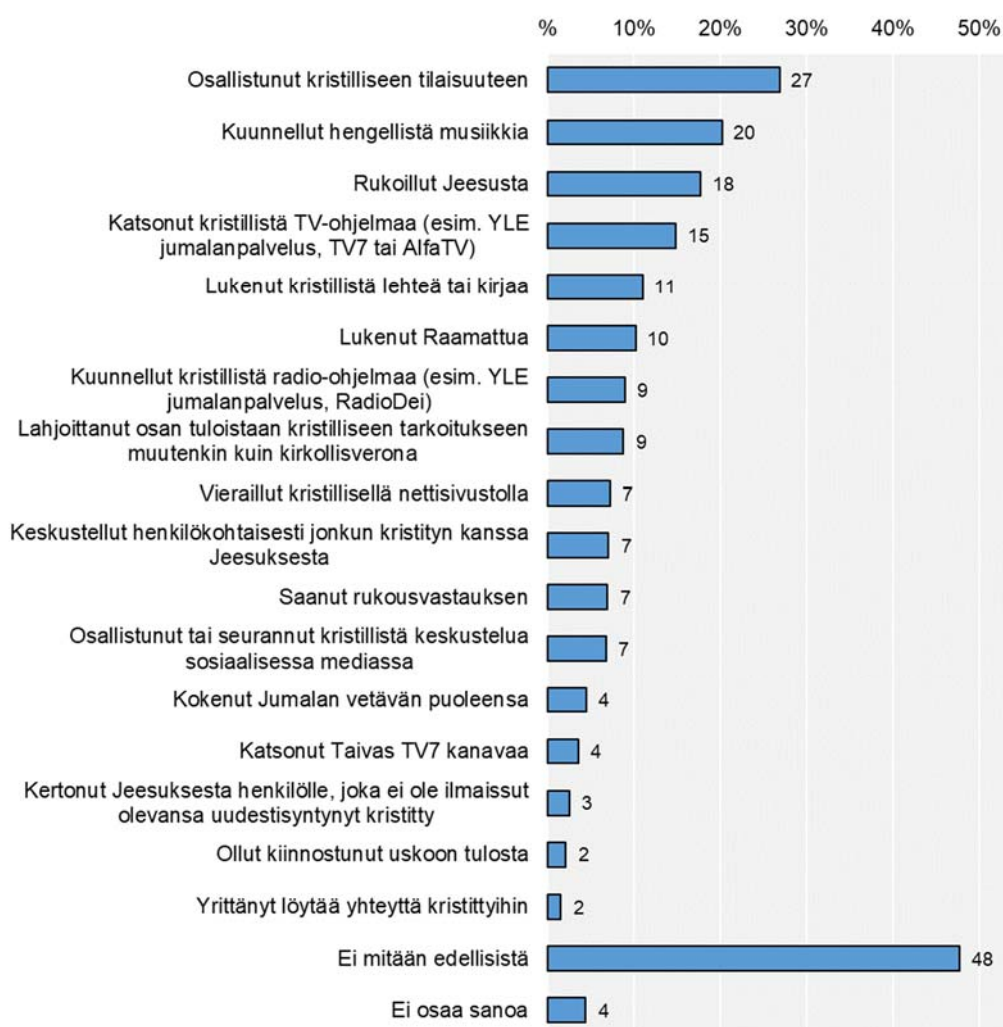
Ammatillisen peruskoulutuksen saaneista 14 prosenttia kertoi rukoilleensa. Akateemisesti koulutettujen parissa vastaava joukko on 22 prosentin suuruinen. Ammattikorkeakoulututkinnon tai vastaavan suorittaneista 24 prosenttia kertoi rukoilleensa.

Rukoilun lisäksi iäkkäimmät erottuvat muusta joukosta koska ovat kuunnelleet keskimääräistä useammin hengellistä musiikkia, katsoneet televisiosta kristillisiä ohjelmia tai lukeneet kristillisiä julkaisuja.

Iäkkäimmät voi mainita siksikin, että heistä keskimääräisistä useammalla on kokemusta mistä tahansa listassa mainitusta asiasta. Heistä vain 37 prosenttia sanoi, ettei ole kokenut niistä mitään, kun esim. 25-34-vuotiaista 60 prosenttia kertoi samasta.

Itseään uudestisyntyneinä kristittyinä pitävät taas erottuvat, koska heistä valtaosa on kokenut melkeinpä mitä tahansa kysymyksessä mainittuja asioita.

Kuluneen vuoden aikana koettuja asioita (%)

Heidän enemmistönsä kertoi lukeneensa Raamattua (62 %), osallistuneensa kristilliseen tilaisuuteen (58 %) sekä kuunnelleensa hengellistä musiikkia (68 %). Käytännössä joka toinen (49 %) oli lahjoittanut osan tuloistaan kristillisiin tarkoituksiin.

72 prosenttia uudestisyntyneistä kristityistä kertoi rukoilleensa ja 51 prosenttia totesi saaneensa rukousvastauksen. Näin voidaan ajatella, että 70 prosenttia rukoilleista uudestisyntyneistä kristityistä koki saaneensa vastauksen.

Koko väestön keskimääräinen kokemus oli erilainen. Harvempi kuin kaksi viidesosaa rukoilleista koki saaneensa vastauksen (väestössä rukoilleita oli keskimäärin 18 ja vastauksen saaneita 7 prosenttia).

Yleensä ottaen uskontoon ja hengellisyyteen liittyviä asioita on nyt koettu selvästi vähemmän kuin vielä 10 vuotta sitten. Niitä, joilla nämä ovat jääneet tyystin kokematta, on nyt 15 prosenttiyksikköä vähemmän kuin silloin.

Varsinkin kristillisiin tilaisuuksiin osallistuminen, hengellisen musiikin kuuntelu, kristillisten lehtien ja kirjojen lukeminen sekä rukoilu ovat nykyisin harvinaisempia. Jeesuksesta keskustelleita on väestössä nyt puolet vähemmän kuin vielä kymmenen vuotta sitten.

6 ASIAT, JOIHIN HENKILÖKOHTAISESTI USKOTAAN

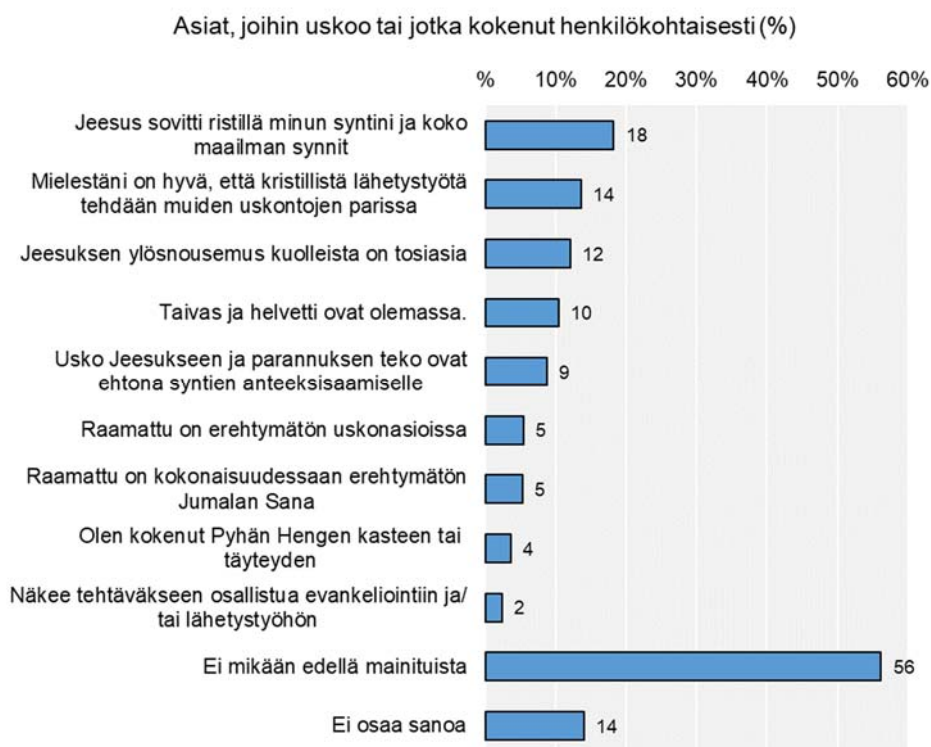
Henkilökohtaisen uskon eri piirteet valottuivat kysymyksessä, jossa tutkimukseen osallistuneille esitettiin yhdeksän hengellisyyteen tai uskoon tavalla tai toisella liittyvää asiaa tai väitettä. Näistä pyydettiin merkitsemään kaikki ne, joihin henkilökohtaisesti uskoo tai joita on kokenut.

Asiaa kysyttiin seuraavasti: *"Mitä seuraavista asioista uskot tai olet kokenut henkilökohtaisesti?"*

Hieman useampi kuin joka toinen (56 %) ei usko mihinkään tai ole kokenut yhtäkään kysymyksessä mainittua asiaa.

Yhteensä 14 prosenttia jätti kertomatta, mitä mieltä on tai ei osannut sanoa, miten asia omalla kohdallaan on.

Jäljelle jäävä vajaa kolmannes (30 %) muodostaa siten tässä henkilökohtaisen uskon omaavan joukon. Kyse on niistä, jotka uskovat tai ovat kokeneet jonkin tai joitakin kysymyksessä esitetyistä asioista.

Tästä joukosta suurin osa (61 % - eli koko väestöstä 18 %) uskoo Jeesuksen sovittaneen ristillä vastaajan ja koko maailman synnit.

40 prosenttia uskovista (eli 12 % koko väestöstä) pitää Jeesuksen ylösnousemusta tosiasiana, 35 prosenttia (10 % väestöstä) on sitä mieltä, että taivas ja helvetti ovat totta.

Melkein yhtä moni (29 % uskovista, 9 % väestöstä) toteaa, että usko Jeesukseen ja parannuksen teko ovat ehtoja syntien anteeksisaamiselle.

Raamattu on uskonasioissa erehtymätön hieman harvemman mielestä. 18 prosenttia tässä uskoviksi sijoittuvista on tätä mieltä. Koko väestössä heidän osuutensa on viisi prosenttia. Yhtä moni pitää Raamattua kokonaan erehtymättömänä Jumalan sanana.

Jonkin verran harvemmat ovat kokeneet Pyhän Hengen kasteen tai täyeyden. Vain muutamat näkevät tehtäväkseen evankelioinnin tai lähetystyön.

Kristillisen lähetystyön tekeminen muiden uskontojen parissa sai jonkin verran suosiota. Koko väestöstä 14 prosenttia uskoo siihen, tässä uskoviiksi määritellyistä 45 prosenttia jakaa ajatuksen.

Kun asiaa tarkastelee niiden parissa, jotka haastattelun aluksi totesivat olevansa uudestisyntyneitä kristittyjä, joilla on henkilökohtainen suhde Jeesukseen, tilanne näyttäyty hyvin erilaisena.

Kolme neljästä uskoo Jeesuksen sovittaneen koko maailman synnit ristillä, 61 prosenttia pitää hänen ylösnousemustaan kuolleista tosiasiana.

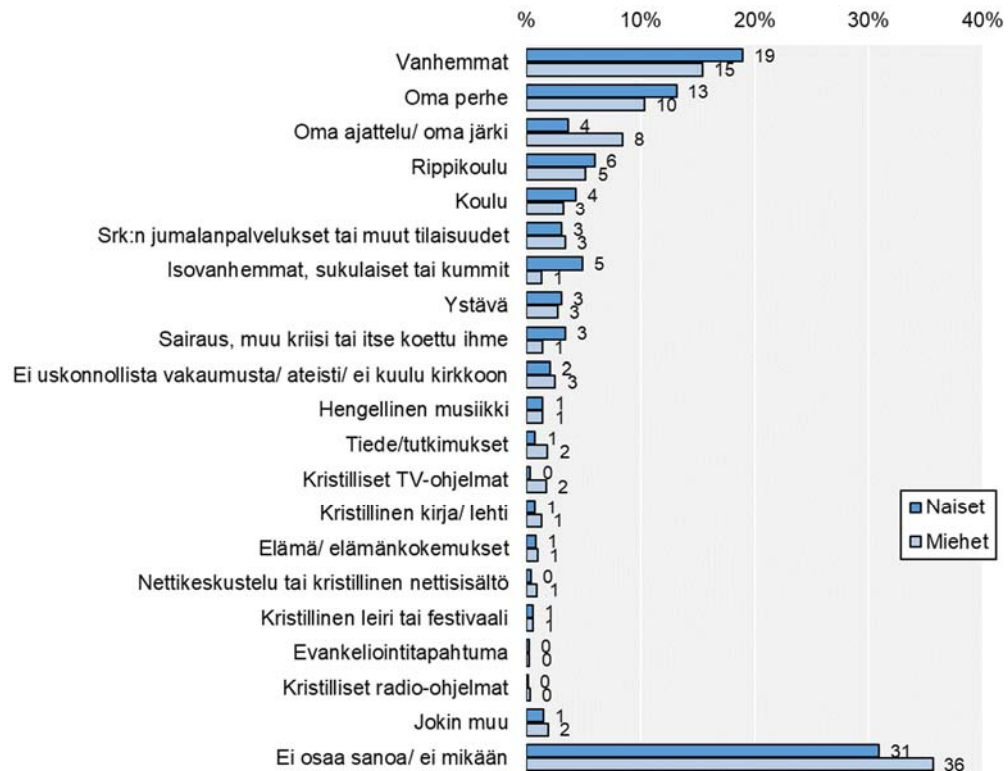
Käytännössä joka toinen pitää uskoa Jeesukseen ja parannuksen tekoa ehtona syntien anteeksiantamiselle (48 %) ja/tai uskoo taivaan ja helvetin olemassaoloon (47 %). Kristillinen lähetystyö muiden uskontojen parissa on hyvä asia 51 prosentin mielestä.

Joka viides kokee tehtäväkseen osallistua itse evankelointiin tai lähetystyöhön. 29 prosenttia on kokenut Pyhän Hengen kasteen tai täyeyden.

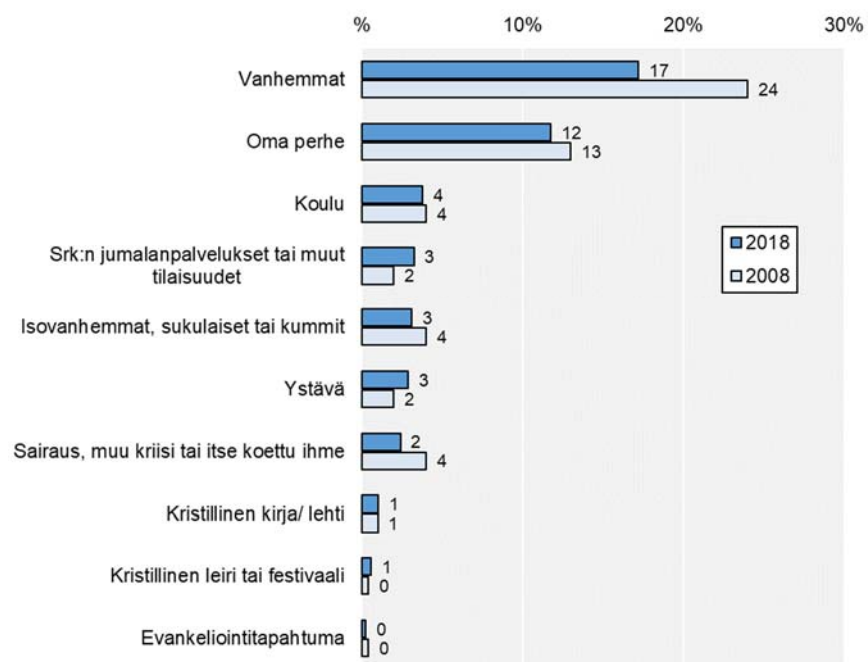
Hieman useampi kuin joka kolmas uudestisyntyneeksi kristityksi itsensä tunteva pitää Raamattua erehtymättömänä joko yleensä uskonasioissa tai Jumalan Sanana.

LIITEKUVAT

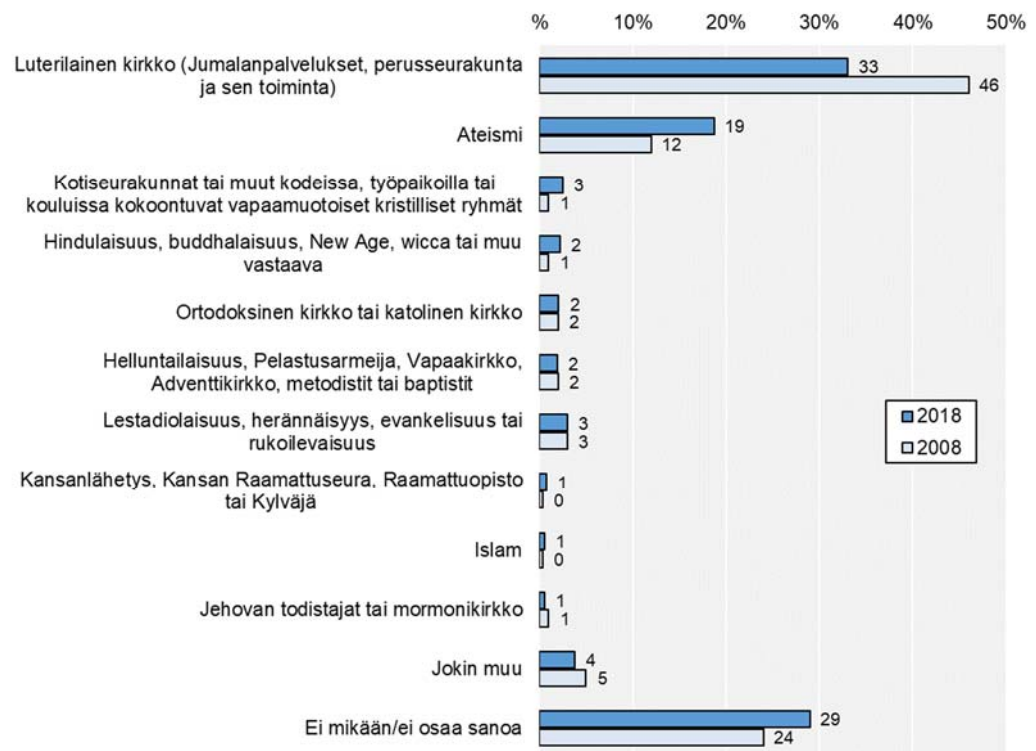
Mikä vaikuttanut eniten nykyiseen vakaumukseen uskonnollisista asioista (%)

Mikä vaikuttanut eniten nykyiseen vakaumukseen uskonnollisista asioista (%)

Itselle läheisin uskonnollinen liike (%)

Kuluneen vuoden aikana koettuja asioita (%)

